

Aan de Minister van Veiligheid en Justitie
Postbus 20301
2500 EH Den Haag

Contactpersoon : mw. mr. M.A.C. Herweijer
Doorkiesnummer : 070-3619355
E-mail : m.a.c.herweijer@minjus.nl
Datum : 14 juni 2011
Uw kenmerk : 5693449/11/6
Ons kenmerk : CR35/1075242/2011/MH/TvV
Onderwerp : conceptwetsvoorstel raadsman en politieverhoor

Geachte heer Opstelten,

Op 19 april 2011 ontving de Raad uw adviesaanvraag, gedateerd 18 april 2011, over het conceptwetsvoorstel raadsman en politieverhoor. Hieronder treft u de reactie van de Raad aan op het conceptwetsvoorstel.

De Raad ziet af van advisering over het wetsvoorstel voor zover dat ziet op meerderjarigen, omdat dit het adviesterrein van de Raad overstijgt. Ten aanzien van minderjarigen heeft de Raad een ruimere taak en gaat de Raad graag in op het conceptwetsvoorstel.

In het advies 'Jeugdstrafproces: toekomstbestendig!' is reeds een aanbeveling opgenomen over de aanwezigheid van een raadsman voor én tijdens het politieverhoor van een minderjarige. De Raad verwijst naar het advies voor de aanbeveling en onderliggende argumentatie. De Raad plaatst daarnaast nog een drietal kanttekeningen bij het conceptwetsvoorstel.

De Raad heeft met grote instemming kennis genomen van de voor minderjarigen gekozen lijn inzake consultatiebijstand, zoals verwoord op pagina 69 van de Memorie van Toelichting: aan alle minderjarige verdachten die zijn aangehouden op

verdenking van een misdrijf wordt consultatiebijstand geboden. Overwogen wordt nog om 16- en 17-jarigen de mogelijkheid te bieden om in lichtere zaken af te kunnen zien van consultatiebijstand. De beslissing hierover wordt aangehouden totdat de uitkomsten van een Impact Assessment naar het conceptwetsvoorstel bekend zijn. Het conceptwetsvoorstel beoogt momenteel aldus om aan alle minderjarigen consultatiebijstand te bieden, waarvan zij niet kunnen afzien. Deze lijn is vastgelegd in het voorgestelde artikel 489 lid 2 en 3 Wetboek van Strafvordering (Sv), maar blijkt niet expliciet uit deze artikelen. De Raad beveelt aan om de in de Memorie van Toelichting verwoorde lijn dat alle minderjarigen recht hebben op consultatiebijstand en daarvan niet kunnen afzien ook expliciet in het voorgestelde artikel 489 Sv op te nemen. De praktijk heeft er belang bij dat deze niet onomstreden lijn duidelijk in wetgeving wordt neergelegd.

Uit onderzoek in opdracht van het WODC naar de raadsman bij het politieverhoor is namelijk gebleken dat een experiment waarbij de raadsman het politieverhoor bijwoonde weliswaar zonder hoogoplopende ruzies is verlopen, maar dat wel irritaties en fricties zijn ontstaan.¹ De oorzaak voor deze irritaties en fricties lijkt vooral te liggen in de verschillende wijzen waarop de regels over consultatiebijstand en verhoorbijstand werden geïnterpreteerd.

Ten tweede merkt de Raad het volgende op. In het voorgestelde artikel 490 lid 1 Sv staat opgenomen dat de raadsman, op verzoek van de verdachte, rechtsbijstand kan verlenen tijdens het verhoor en dat de raadsman tot het verhoor wordt toegelaten, *tenzij* het belang van het onderzoek dit verbiedt. Deze bepaling komt overeen met de bepaling voor meerderjarige verdachten, zoals neergelegd in artikel 28b Sv (pagina 25 e.v. Memorie van Toelichting). In artikel 489 Sv staat echter niet vermeld dat de officier van justitie in kennis wordt gesteld van de omstandigheid op grond waarvan toelating van de raadsman tot het politieverhoor wordt geweigerd, zoals dat wel staat vermeld voor meerderjarige verdachten in artikel 28b lid 2 Sv. Evenmin staat vermeld op welke wijze de rechtmatigheid van het verhoor van een minderjarige verdachte kan worden gecontroleerd, indien toelating van de raadsman tot het verhoor wordt geweigerd zoals dat wel staat vermeld

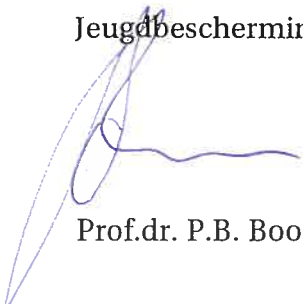
---

¹ L. Stevens & W.J. Verhoeven, *Raadsman bij politieverhoor: Invloed van voorafgaande consultatie en aanwezigheid van raadsliden op organisatie en wijze van verhoren en proceshouding van verdachten*, Den Haag: Boom Juridische uitgevers, 2010.

voor meerderjarige verdachten in artikel 28b lid 3 Sv. Hoewel op grond van artikel 488 lid 1 Sv het voorgestelde artikel 28b leden 2 en 3 Sv ook van toepassing wordt op minderjarigen, verdient het ten behoeve van de duidelijkheid naar de mening van de Raad aanbeveling aan artikel 489 Sv twee leden toe te voegen. In deze twee leden dient analoog aan artikel 28b Sv expliciet te worden opgenomen dat de officier van justitie er van in kennis dient te worden gesteld als de raadsman de toegang tot het verhoor wordt geweigerd en dat het verhoor in die gevallen audiovisueel wordt opgenomen. Daarnaast gaat de Raad uit er van uit dat van de mogelijkheid om de advocaat de toegang tot het politieverhoor te weigeren, terughoudend wordt omgegaan, zeker in het geval van minderjarigen. De Raad zou dit graag in de memorie van toelichting geëxpliciteerd zien.

Tot slot vraagt de Raad zich af op welke wensen uit de praktijk de verhoging van de grens voor rechtsbijstand bij de TOM-zittingen is gebaseerd, zoals voorgesteld in artikel 490 lid 3 Sv (pagina 71 Memorie van Toelichting). Er wordt voorgesteld de grens voor rechtsbijstand bij de TOM-zittingen te verhogen. De Raad pleit er voor dat de minderjarige zich bij een TOM-zitting altijd door een raadsman kan laten bijstaan. De gevolgen van een strafbeschikking van het OM, ook van een strafbeschikking die minder dan 32 uur taakstraf inhoudt, kunnen aanzienlijk zijn voor bijvoorbeeld het verkrijgen van een Verklaring omtrent het Gedrag. In het licht van artikel 6 EVRM heeft ook de minderjarige die een dergelijk transactievoorstel krijgt recht op rechtsbijstand. De Raad merkt daarbij op dat rechtshulp door een gespecialiseerde jeugdadvocaat kan betekenen dat de minderjarige en zijn ouders een OM-transactievoorstel aanvaarden, terwijl dat zonder deze rechtsbijstand wellicht niet het geval zou zijn geweest. Op deze wijze wordt een gang naar de kinderrechter voorkomen. Gelet hierop beveelt de Raad aan artikel 490 lid 3 Sv te wijzigen in die zin dat bijstand door een raadsman bij een TOM-zitting altijd mogelijk is.

Hoogachtend,
namens de Raad voor Strafrechtstoepassing en
Jeugdbescherming,

Prof.dr. P.B. Boorsma, algemeen voorzitter